

Jo Van Ammers-Kuller:

UPORNICE

ROMAN

"Pravice? Da, če ne govori-
mo o novo izmišljenih zahte-
vah, ki nikakor niso utemeljene
v bistvu ženske narave; njene
pravice, to so svete pravice sla-
botnega in kdor se jih v našem
krogu drzne skruniti ali zani-
čevati, bo v plačilo od vseh
osramočen, kakor zasluži! Da
je holandska žena sužnja? Da
... Prav tako, kakor se v naši
deželi vsak pravi mož rad pod-
vrže verigam suženjstva, veri-
gam pravičnega in ljubljenega
gospodarja, čigar ime je dolž-
nost!"

David Coornvelt se je s hrb-
tom naslanjal na naslon; z des-
nico je še zmeraj božal svojo
svileno valovito brado. Mahoma
se je pa zalotil pri tem, da je z
levico nestrno bobnal po mi-
zi. Gotovo, spreten čbrat spret-
nega govornika, prav to, česar
so mimogrede vznemirjeni po-
slušalci potrebovali, da so se
do kraja zadovoljni nasmejni-
li in pritrjevali; toda kot zid
zoper nevarnost emancipacije
je bila ta utemeljitev vendarle
malo prešibka. "Vence plet-
čim, poročenim ženam ta ne-
varnost pač ni grozila, kakor
je David na tihem malce po-
rogljivo ugotovil. Drugače pa
je bilo z mladimi deklicami, ki
so jih v njih otroški neizkuše-
nosti le prelahko potegnile za
seboj lepo zveneče udarne be-
sede — potem je bila pa tu še
tretja vrsta, ki doslej še ni
prikajala v poštev in je bila
prav za prav le smešna, nam-

CLEVELAND ORCHESTRA
RUDOLPH RINGWALL, dirigent
SEVERANCE DVORANA
Cetrtek, 24. februarja, 8:30
Sobota, 26. februarja, 8:30
ZENSKI ZBOR
CHARLES DAWE, direktor
V SEVERANCE HALL, CE 7300.

reč stare device!

Pastor je zdaj prešel na
vprašanje, ki mu je bilo očito
najbližje. S toplim, ljubezni-
polnim smehljajem se je raz-
govoril o svojem najljubšem
predmetu, o svetosti zakona, o
čistem veselju družinskega živ-
ljenja. In res, že je prišel s
svojo že tolikrat navajano
primero na dan: da sta mož in
žena kakor dvojica rok, mož
desnica, žena levica. Vsaka
zase skoraj brez moči, združena
pa stvarnika vsega lepega na
zemlji! David Coornvelt, na zu-
naj še zmeraj zvest poslušalec,
je zatrl skriti vzdih. V to
smer rajši ni sledil izvajanjem
svojega prijatelja pesnika. To
so bile radosti, katerih on ni-
kakor ni bil deležen. Ljubezen
je bila po njegovem občutku
nerazdružno zvezana z mladost-
jo in lepoto, le kot ljubezen
mlade dvojice je zaslužila, da
jo z visoko donečimi besedami
proslavljajo. Zakon... go-
tovo, sijajna, potrebna koris-
na uredba, toda v bistvu ven-
darle stvar, s katero se mora
pač vsak na svoj način sprijaz-
niti; čim manj govoriš o njej
tem bolje.

Vse je kazalo, da se je go-
vornik zdaj bližal h koncu; nje-
gov glas je donel polno kakor
orgle, njegove besede so si uti-
rale pot k zadnjemu odločilne-
mu s silovito prepričevalnostjo
velikega pridigarja, ki ve, da
visi vsa čreda na njegovih ust-
nicah.

"Izobrazbe današnje žene ne
gre usmerjati v boj za moč, za
njeno mesto poleg moža, ne
proti ciljem, ki jih osnovni na-
ravni zakon žene izključuje, ne,
pač pa je treba delati na tem,
da se poveča in okrepi njen do-

brodejni vpliv na moža, da se
čuva in razširi ta njena narav-
na pravica. Spoštujmo jo in
žene, ki pokončnega duha stre-
me po boljši usodi žene, ven-
dar naj streme po potih, ki jih
je začrtal Bog, po potih, ki so
tudi sveta pota narave in razen
katerih so mogoče — čeprav za
kratak čas zapeljive, vendar
naposled le v pogubo vodeče —
zablode."

Nicolaas Beets je stopil z vi-
sokega odra. Po dvorani je za-
vršalo živahno odobravanje, ki
je zadaj, v študentovskih vr-
stah naraslo celo v glasne bra-
vo klice. Med urno se premika-
jočimi, z avbicami ozaljšanimi
glavami pred njim sedečih dam
je David opazil, da so njegova
hči in obe sestrnici živahno še-
petaje kritizirale. To pomanj-
kanje navdušenja ga je tako
prizadelo, da je kot predsednik
celo pozabil vstati. Preden se
je zavedel svoje male pogrške,
je stopil slavljeni mož še en-
krat na oder, da se s svojim
znanim, očarljivim smehlja-
njem zahvali za tako radodarno
priznanje; potem se je pribli-
žal k predsedniški mizi, kjer je
neki gospod že šilil pokonci in
mu primaknil stol.

V tem trenutku se je zgodilo
nekaj, kar je učinkovalo kakor
strela.

Na koncu pete ali šeste vrste
v damskem oddelku je nekdo
vstal in mahoma je zadonel
ženski glas, ki se je glasno, jas-
no in z izšolano razločnostjo
prebil skozi zmfedeno polglasno
šeptanje stoterih ust.

"Trenotek, gospodje in da-
me, trenotek, presvetli govor-
nik! Ali dovolite ženi, da še s
svoje strani zastavi neko vpra-
šanje, ko ste že ves večer sodi-
li o namenih žene?"

Pastor je planil s stola, ka-
mor se je spustil utrujen in
počitka potreben. Z robcem v
roki, ki je otrl znojne kapljice
njegovega čela, je ves zbehan
iskal predsedniških oči. Deba-
ta bi bila vendar nekaj nezasli-
šanega... nikdar se ni po no-
benem predavanju v Društvu
za občo korist vršila diskusija
... To je bil višek nepristojno-
sti, da je kdo tu, v tej dvorani,
glasno kaj pripominjal ali ugo-
varjal pravkar zaključenemu
govoru... Da je pa vstala ne-
ka žena in povzdignila svoj
glas, po vsem, kar je pravkar
razkladal o njej pristojnem
mestu in o njej potrebni zdrž-
nosti: to se mu je zdelo skoraj
kakor prevara njegove preveč
razdražene fantazije...

Govornica je spretno izkori-
stila trenotek zmede. Sredi ti-
šine, ki jo je rodilo začudenje,
se je razlegnil njen jasni glas
s toliko nasilno močjo in s ta-
kim poudarkom, da si je izsilil
posluh.

"Čuli smo vaše zlate besede
o poročeni ženi, o njej, ki sple-
ta vence nebeskih rož, o nepo-
grešljivi levič dvojice rok...
Toda, gospod pastor, na svetu
so še druge žene, samo tu pri
nas je sto tisoč žen več kakor
moških... Sto tisoč žen, ki mo-
rajo ostati neporočene, leve ro-
ke, katerim se ne proži nobena
desnica... V imenu vseh teh
žen vas vprašam: S kakšno
pravico jim zapirate možnost,
da bi skrbele same zase, s ka-
kšno pravico jih silite, da so od-
visne od svojih očetov in vojnih
bratov? S kakšno pravico go-
vorite tem ženam o blagoslovu
materinstva, o dolžnostih go-
spodinje? S kakšno pravico
jemljete svojim hčeram priliko
znanstvenega študija in višje
poklicne izobrazbe, ko pa mo-
rate vendar računati z možno-
stjo, da čaka tudi nje v bodo-
čnosti ponižujoča odvisnost ne-
poročene žene?"

Po nekaj hipih ohromele pre-
padenosti je zadaj v študentov-
skih vrstah izbruhnil vihar. Si-
lovito sikanje in klici za mir so
ga še nekam tiščali ob tla, do-
kler ni hripav, srdit mladeni-
ški glas vzkliknil besed: "Vrzi-
te vendar to sufražetko ven!"

Tedaj se je plaha napetost po-
slušalcev sprostila v osvoboja-
jočem krohotu. Med cvilečim
kokanjem ženskih glasov in
težkimi izbruhi moških se je ne-
šteto spodobno nakičenih dam-
skih glav obrnilo z bliski neje-
volje proti članici svojega spo-
la, ki se je tako grobo pregreši-
la zoper zakone ženske dostoj-
nosti...

"Čemu pa imaš vendar svoje
kladivo?" je pošepnil tajnik
predsedniku že pri prvem stav-
ku predrzne govornice. David
je s kladivom v dvignjeni roki
poslušno vstal s stola. Toda
mahoma je njegova visoka,
krepka postava nekam ohro-
mela. Sklanjal se je naprej in
s tresočimi se koleno poslušal
kakor uročen. Ta svetli, razloč-
ni glas, te besede, glasovi, sem
in tja komaj zaznaven, rahel
tvoj prizvok... Vihar zmedenih
spominov je v sekundi predi-
jal njegove misli. Njegova mla-
da leta! Poletni večer v rodni
hiši. Mesec je stal nad grmov-
jem v vrtu in on sam se je
vzpenjal k odprtemu oknu. Z
utripajočim srcem je prisluško-
val glasu, jasnemu, silovito
prepričevalnemu glasu, ki je
osvobodil v njem neko čuvstvo,
željno hrepenenje po sreči in
hkratu trdno voljo, da postane

dober, velik, močan človek...
Hrepenenje, moč odločitve, ka-
kršne ni poznal nikdar več, ni-
kdar v vsem svojem dolgem
življenju dela in uspehov.

"Za božjo voljo! Zgrabi ven-
dar svoje kladivo, Coornvolt!"
Krepka roka je potisnila nje-
govo navzdol, da je s srebrom
obito Thorovo orožje zagrmelo
po mizi. Ta udarec ga je rešil
ohromljujočega pritiska in Da-
vid se je zopet znašel v resnič-
nosti okrog sebe. Naglo in z
učinkujočo silo je ponovil udar-
ce s kladivom, dokler ni zavla-
dal zopet zadovoljiv mir po
dvorani. Zdaj ni občutil tudi
ničesar drugega več kakor ki-
peč srd, da se je neka tujka, ne-
spametno zalutela ženska drži-
nila motiti ta izbrani krog, srd
nad žalitvijo, ki jo je doživel
spoštovani govornik kakor tudi
predsednik in poslušalci.

Mahoma je s hladnokrvnost-
jo vajenega in samozavestnega
skupščinskega govornika znal
izbrati besede, ki so po možno-
sti zabrisale neprijetni polo-
žaj: "Dragi Beets! Prav tako
nezaslišana kakor obžalovanja
vredna prigoda mi ja za trenu-
tek onemogočila, da tolmačim
čuvstva vseh tu zbranih, ki so
jih hvaležno prevzele tvoje be-
sede... Prav ta primer, ki

nas je tako nesmiselno in ne-
prijetno zmotil, nam je jasno
pokazal veliko potrebo, da mož-
je, kakršen ste vi, pokažejo iz-
polnjevanja dolžnosti..."

Toda vse lepe besede v slavo
govornika in njegovih nazorov
niso mogle pregnati oblaka je-
ze s pesnikovega obraza, ki je
bil sicer zmeraj tako ljubezniv.
Leidensko Društvo za občo ko-
rist' je doživelo pred slavlje-
nim možem temeljit poraz.
Predsednik enostavno za trenu-
tek ni vršil svoje dolžnosti, ka-
kor bi bilo treba, in govornik bi
mu upravičeno lahko očital, da
je to nepristojno žensko brblja-
nje mnogo prepozno prekinil.

Zaključil je s toplimi beseda-
mi spoštovanja in zahvale, čul
je nič kaj iskreno ploskanje ob-
činstva in čutil, kako mu je
Beets medlo stisnil roko...
Ko je odrinil stol, da bi odšel iz
dvorane, je zagledal svojo hčer,
kako se je s sestrnico Lizo ne-
spodobno naglo prerivala skozi
še zmeraj zasedene vrste in iz-
ginila skozi vrata, kjer je še
pravkar stala tuja govornica.

Liza Wijsman je zgrabila
Claartje za roko. "Kdo je to,
kdo je tako pogumen?" ji je
pošepnila močno razburjena.
Naslonila se je Cateauji na ra-

mo in poskušala prebi-
damskih pričesk zagle-
ko. Ker je bila velika,
to posrečilo. Pri stran-
tih je opazila nežno
črnem plašču brez ro-
z oglavnico iste bar-
obraza ni mogla raz-
dvoje velikih, temnih,
jeznih oči se ji je
spomin. Obšlo jo je
lje, da bi zavpila,
nad tem neverjetnim
kom, spričo bojnega
ga je ena sama šibka
lučala vsej tej dvorani.
(Dalje prihodnji)

Molji so nezahvalni

Pravkar smo pre-
funtov preparacije
stvo proti moljem.
centov funt, ter je
preparacija za uniče-
ljev. Preskrbite si jo
je zelo težko dobiti.

Mandel D.

Lodi Mandel, Ph. C.
SLOVENSKI LEKAR
15702 Waterloo
Cleveland 10, Ohio
Lekarna odprta: Vsak
dopoldne do 10. ure
Zaprta ves dan ob
sobotah in nedeljah

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

The May Co.'s
BASEMENTO. P. A. OPROSTITEV — ŽENŠKE
CENENENE RACIONIRANI
Novelty in Arch

Podplati iz usnja

ČEVLJI
2.99
parPrihranite si dragoceno razijsko
znamko s temi kvalitetnimi čevlji!Poslužite se prilike te primerne
O. P. A. oprostitve ženskih cenelih
čevljev! Izberite si jih iz velike za-
loge vsakovrstnih oxfordov z tako-
zvanimi "arch support" in drugimi
prazničnimi čevlji z visokimi ali niz-
kimi petami. Mere 4 do 9 v ozki ali
srednji širokosti.

Te popularne posebnosti!

- Straps
- Pumps
- Ties
- Oxfords
- Suedes
- Modri
- Črni
- Rjavi
- Usnjeni
- Z različnimi petami

Žal—Ne sprejmemo naročila po
pošti, telefonu. Vsi nakupi so
končnoveljavni

The May Co. Basement

V BLAG SPO
DVANAJSTE OBLETNICE
MOJE ISKRENO LJUBE-
NIKDDAR POZABLJENEGA

Mary Kom

ki so zaspali večno
dne 25. februarja.
Dvanaest let je že po-
kar ste ločili se od nas
o nism Vas še pomni
v srcu ostal je blag spom-
in prosite milosti za
Žalujoca ostala:
MARY, poročena Drago
Cleveland, O., 25. februarja

V BLAG SPO
PRVE OBLETNICE SAGRA-
PRELJUBLJENEGA IN
ZABLJENEGA SOPROCA

Louis Cam

ki je mirno v Bogu
dne 25. februarja.
Leto dni je že minlo
kar si Ti zapustil mi
dragi soprog in ljublj-
na tvoj grob danes spo-
Večni Bog Ti dal plače-
saj storil vse najbolje
počivaj mirno, soprog
in prosil ljubega Boga
Žalujoci ostali:
JENNIE CAMPA, sopro-
SINOVI IN HČERE
Cleveland, O., 25. februarja

If your house could
talk, what would
it say: **THIS**

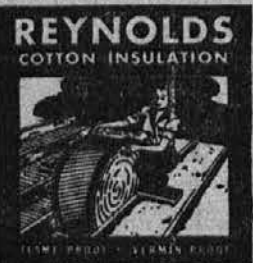
"BRRRR...
I'M LEAKING SO MUCH
HEAT IT'S EVEN
MELTING THE SNOW
OFF THE ROOF."

OR THIS?

"I'M SAVING HEAT
AND MONEY FOR MY
OWNER—I'M EQUIPPED
WITH REYNOLDS
COTTON INSULATION."

If houses could talk, many a
homeowner's face would be red-
and not just from the cold, either!
For wasting fuel today is a serious
matter. See us today about install-
ing Reynolds Cotton Insulation...
for saving up to 30% in fuel con-
sumption. Tests prove Reynolds
Cotton Insulation is more efficient
per inch thickness than any other
insulation available. What's more,
you can install it yourself... easily,
quickly! Investigate today.

"Dobite lahko pri Grdinovih"

GRDINA HARDWARE

6127 St. Clair Ave.

EN 9559